

ระหว่างความหวังและวาทหวัง: เวทีเสวนาเรื่อง สิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยในประเทศไทย

written by กองบรรณาธิการ | สิงหาคม 6, 2016

เวทีเสวนาในช่วงเช้าโดยเจ้าหน้าที่ทางการทูตต่างชาติ ได้แก่ นางซอนยา เกเบาเออร์ ที่ปรึกษาทูตฝ่ายการเมืองและพิธีการประจำสถานเอกอัครราชทูตเยอรมนี และนายแอนดรูว์ แอล อาร์มสตรอง เจ้าหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชนประจำสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา

ขอนแก่น – ในงานเสวนาเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา (29 กรกฎาคม 2559) ผู้เข้าร่วมเวทีเสวนาต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ความกลัวอำนาจรัฐที่ฝังลึกและแพร่หลายทำให้ประชาชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตน ขณะเดียวกันก็มีเจ้าหน้าที่ข่าวกรองจากหน่วยงานรัฐลับคนได้เข้าสังเกตการณ์และบันทึกภาพตลอดงาน

เวทีเสวนาสาธารณะ เรื่อง สิทธิมนุษยชนและการสร้างประชาธิปไตย จัดขึ้นโดย เดอะอีसानเรคคอร์ด, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากกระทรวงต่างประเทศสหราชอาณาจักร และมูลนิธิไฮน์ริค เบิลล์ ประเทศเยอรมนี

การเสวนาในช่วงเช้านี้ นักการทูตจากสองสถานเอกอัครราชทูตต่างประเทศในไทยได้เน้นย้ำถึงผลดีต่อสังคมและเศรษฐกิจของการมีประชาธิปไตยที่ไม่หยุดชะงัก อีกทั้งความสามารถของระบอบประชาธิปไตยที่จะรับรองให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้แก่ผู้เข้าร่วมฟังงานเสวนาซึ่งมีประมาณ 30 คน

“ประชาธิปไตยที่ขับเคลื่อนได้จริงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการพิทักษ์สิทธิมนุษยชน” นางซอนยา เกเบาเออร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองและพิธีการประจำสถานเอกอัครราชทูตเยอรมันเน้น โดยได้กล่าวเสริมว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นไม่เพียงแต่เป็นการกระทำที่โหดร้ายอำมหิต แต่ยังเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติและบ่อนทำลายความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

นางเกเบาเออร์ยอมรับว่าการสร้างและธำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นภารกิจที่ยากลำบาก แต่ในเมื่อระบบเผด็จการอำนาจนิยมทั่วโลกต่างพากันให้สัญญาปลอมๆ ที่จะแก้ปัญหาอันยุ่งเหยิงลงได้ด้วยวิธีทางง่ายๆ เธอจึงยืนยันกรานว่าประชาธิปไตยยังคงเป็นหนทางที่ดีที่สุดสำหรับการหาทางออกของปัญหาที่จะยอมรับกันได้ในวงกว้าง

นายแอนดรูว์ แอล อาร์มสตรอง เจ้าหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชนประจำสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา กล่าวว่าระบบประชาธิปไตยอาจมีตำหนิ แต่ท้ายที่สุดแล้วก็เป็นระบบที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดต่อประชาชนของประเทศ

“เราไม่ได้คาดหวังว่าประชาธิปไตยจะต้องสมบูรณ์แบบ และเราก็มองว่าประชาธิปไตยนั้นมักมีความยุ่งเหยิง ยากลำบาก และบางครั้งก็ไร้ประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกัน เราก็คิดว่าระบบนี้เป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดที่จะช่วยปกป้องเสรีภาพทั้งหลายของเรา” นายอาร์มสตรองกล่าว

ต่อจากเวทีของนักการทูตทั้งสองท่านแล้วก็มีเวทีเสวนาอีกสองช่วง ซึ่งประกอบไปด้วยนักวิชาการ นักกฎหมายและนักเคลื่อนไหวทางสังคมจากภาคอีสานและกรุงเทพมหานคร เวทีช่วงหลังทั้งสองนี้ให้อารมณ์ต่างจากเวทีของนักการทูตต่างชาติไปอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ โดยวาดภาพสถานการณ์บ้านเมืองที่ดูมืดมน บ้านเมืองซึ่งผู้เสวนากล่าวว่าสิทธิมนุษยชนถูกเพิกเฉยเป็นกิจวัตร และความกลัวได้เข้าครอบงำประชาชนคนที่ต้องการแสดงออกซึ่งความเห็นที่ขัดกับรัฐ

“วันนี้ สิทธิมนุษยชนกำลังถูกละเมิดในนามของกฎหมาย” นางสาวเยาวลักษณ์ อนุพันธ์ หัวหน้าและผู้ร่วมก่อตั้งศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน กล่าวถึงลักษณะกฎหมายในยุคเผด็จการที่ถูกนำมาปฏิบัติและบังคับใช้โดยรัฐบาลทหาร ตั้งแต่รัฐประหารเมื่อปี 2557 นางสาวเยาวลักษณ์ระบุว่ากฎหมายถูกนำมาใช้เพื่อควบคุมและจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่าหลังจากที่ระบอบการปกครองในประเทศไทยเปลี่ยนมาเป็นการปกครองเผด็จการอำนาจนิยม เสรีภาพในการแสดงออกถูกทำให้เป็นความผิดทางอาญา

“ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนคืออุดมคติ เจกเช่นดวงดาวที่ส่องแสงอยู่แสนไกล” นายสุรพล ทวีศักดิ์ นักวิชาการด้านศาสนาและปรัชญา

“ความเห็นต่างจากรัฐถูกมองว่าเป็นกบฏ ผู้เห็นต่างถูกตราหน้าว่าเป็นศัตรู เป็นผู้ก่อการร้าย” นายนิรันดร์กล่าว พร้อมเสริมว่าในระบบที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ถือกันว่าความหลากหลายทางด้านความคิดเห็นเป็นเรื่องดีที่สังคมควรมี ดร. ญรรจน์ วศินปิยมงคล อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี แสดงความคิดเห็นว่า ตั้งแต่มีการทำรัฐประหารเมื่อปี 2549 ประเทศไทยดูเหมือนกำลังกลายเป็น ‘ระบบอำมาตยาธิปไตย’ (bureaucratic polity) ซึ่งเป็นโมเดลทางวิชาการที่ใช้อธิบายระบบการปกครองโดยเจ้าหน้าที่รัฐแทนที่จะเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง

“อย่างกับหนังเรื่องเก่า บัดฝุ่น แล้วเอามาฉายอีก” ดร. ญรรจน์ กล่าวอธิบาย พร้อมเสริมว่าตั้งแต่ยุคพ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ระบบอำมาตยาธิปไตยไม่ได้เพียงแค่ฝากรอยแผลในระบบการปกครอง แต่ยังฝังอยู่ในวิถีคิดของประชาชนอีกด้วย

“สังคมไทยปลูกฝังตลอดเวลาเพื่อให้คนกลัว” ดร. ญรรจน์กล่าว โดยอ้างถึงวัฒนธรรมความหวาดกลัวที่ผู้นำเผด็จการในอดีตสร้างโดยการทำให้นักกลัวคอมมิวนิสต์เหมือนกับกลัวผี หรือสร้างภาพให้นักศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกว่าเป็นภัยต่อสังคม

“เมื่อประชาชนกลัว พวกเขา ก็จะเจ็บบ” นายนิรันดร์ กล่าวตอบ พร้อมระบุว่าตามข้อมูลการสำรวจเมื่อไม่นานมานี้ เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พบว่าประชาชนร้อยละ 60 เลือกที่จะไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ เกี่ยวกับประชามติ ซึ่งสิ่งนี้เป็นตัวชี้วัดถึงภาวะความหวาดกลัวที่มีอยู่ในสังคม

ขณะเดียวกันกับที่วิทยากรบนเวทีกำลังเสวนาถึงความกลัวอันเป็นเครื่องมือที่รัฐเลือกใช้เพื่อปราบปรามความเห็นต่างในสังคม เจ้าหน้าที่ทหารและเจ้าหน้าที่ข่าวกรองอย่างน้อยสิบคนก็กำลังเฝ้าดูและบันทึกภาพถ่ายวิดีโองานเวทีเสวนาอยู่บริเวณด้านหลังห้องประชุม ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ทหารในจังหวัดขอนแก่นอนุญาตให้มีการจัดงานเวทีเสวนาภายใต้เงื่อนไขว่างานดังกล่าวจะต้องไม่ปลุกปั่นให้มีการออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญ ในการลงประชามติที่จะเกิดขึ้นอีกไม่กี่วันข้างหน้า

แม้ว่าประเทศไทยในวันนี้ดูเหมือนจะยิ่งห่างไกลจากความเป็นประชาธิปไตยและการปกป้องซึ่งสิทธิมนุษยชนมากที่สุดในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่วิทยากรในงานวันนี้ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ความหวังนั้นจะต้องไม่ถูกทอดทิ้งไป

“ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนคืออุดมคติ เจกเช่นดวงดาวที่ส่องแสงอยู่แสนไกล” นายสุรพศ ทวีศักดิ์ นักวิชาการด้านศาสนาและปรัชญา กล่าว แต่ทว่าประเทศเยอรมนีและสหรัฐอเมริกาได้ยกตัวอย่างอันเป็นรูปธรรมว่า อุดมคติเหล่านี้ล้วนสามารถกลายเป็นจริงได้เมื่อประชาชนเลือกที่จะสู้เพื่อให้ได้มันมา นายสุรพศกล่าว